

Oponentský posudek bakalářské práce Barbory Harvánkové

Poskytování tlumočnických služeb pro neslyšící z hlediska krajů České republiky

Univerzita Karlova v Praze, Filozofická fakulta,

Ústav českého jazyka a teorie komunikace

Bakalářská práce Barbory Harvánkové, která má charakter teoreticko-empirické studie, se zabývá aktuální situací v poskytování tlumočnických služeb pro neslyšící v České republice.

V první části práce diplomantka charakterizuje roli tlumočnicka a postoje či přístupy slyšící i neslyšící společnosti k tlumočení. K uvedení do problematiky, ale především k vyniknutí kontrastu mezi dnešní situací a podmínkami tlumočení (a tlumočnicků) v letech minulých, slouží první dvě kapitoly zabývající se vývojem tlumočnických služeb pro neslyšící v ČR a související legislativou. Posléze (*kapitola 4*) autorka blíže analyzuje rok 1998, s ním související rozvoj tlumočnické profese a (*kapitola 5*) shrnuje proměny etického kodexu tlumočnicka českého znakového jazyka. Nečiní tak však vlastní hlubší srovnávací analýzou proměny etického kodexu Komory (jeho starší podoby a poslední verze návrhu etického kodexu nového), tu přenechává na čtenáři, kterému v práci oba etické kodexy pouze předkládá. Na druhé straně oceňuji autorčinu snahu o získání doplňujících informací k dané problematice; činí tak nejen analýzou některých vybraných písemných zdrojů, ale také na základě rozhovorů s významnými osobnostmi oboru vzniklých a zaznamenaných přímo pro účely této práce. V kapitole 3 Barbora Harvánková stručně představuje jednotlivé tlumočnické organizace působící v současné době na území ČR a pokouší se na příkladu jejich konkrétních aktivit popsat vliv těchto institucí na vzdělávání tlumočnicků a kvalitu poskytovaných tlumočnických služeb. Tím dokládá rozdílnost poskytovaných služeb v rámci jednotlivých krajů.

Ve druhé, empirické, části bakalářské práce si diplomantka stanovuje dva cíle: (1) ukázat současnou situaci tlumočení pro neslyšící v ČR, (2) popsat názorný model ideálního tlumočnicka ČZJ, a to především ve vztahu k etickému kodexu. K tomuto účelu si (s. 57) vymezuje čtyři hypotézy, které se snaží potvrdit/vyvrátit na získaných datech on-line kvantitativního výzkumu, jenž v závěru roku 2010 provedla Česká komora tlumočnicků znakového jazyka, resp. na informacích týkajících se pouze neslyšících respondentů, jejichž primárním komunikačním prostředkem je český znakový jazyk. A právě fakt, že konkrétní výzkumné otázky (a respondentům nabízené odpovědi) nebyly formulovány primárně pro potřeby této bakalářské práce, nepodařilo se autorce (a ani nemohlo) vždy (objektivně) přesně vyhodnotit a zanalyzovat získané údaje. Některé otázky uvedené v dotazníku s autorkou stanovenými hypotézami nijak nesouvisí, nebo s nimi souvisí pouze nepřímo. Přes toto výrazné

metodologické pochybení, jehož si je autorka práce sama vědoma, oceňuji snahu Barbory Harváňkové o uspořádané a pečlivé zpracování celé výzkumné části. Přehlednosti práce napomohla nejen grafická úprava a zobrazení údajů v tabulkách a barevných grafech, ale také logicky navazující kapitola *Shrnutí* (s. 79), ve které se diplomantka zřetelně vyjadřuje k jednotlivým hypotézám a cílům empirického výzkumu, a kapitola *Doporučení pro další vývoj tlumočnických služeb* (s. 81). K práci je přiložen také bohatý a velmi přehledně zpracovaný seznam příloh.

V textu bakalářské práce se vyskytují drobné formulační nepřesnosti, pravopisné chyby a překlepy. Některé zdroje uvedené v textu (např. s. 12, 25 aj.) nefigurují na Seznamu literatury a ani po formální stránce nejsou tyto záznamy konzistentní.

Na závěr mi dovoluji položit diplomantce tři dotazy:

- 1) Vliv na kvalitu tlumočnických služeb měly i další netlumočnické organizace v ČR, které se na vzdělávání tlumočnicků rovněž podílely. Mohla byste některé jmenovat a zdůvodnit, proč jste je nebrala ve své práci v potaz? A s výběrem zdrojů informací souvisí ještě otázka: proč jste analyzovala informace z roku 1998 pouze z časopisu Gong?
- 2) V kapitole 5 (s. 43) uvádíte, že první etický kodex v ČR začal vznikat pro potřeby OTZJ a SNN. Jeho znění oproti druhému, ve stejné době vzniklému, kodexu Komory do své práce nezařazujete. Zajímalo by mne proto srovnání těchto dvou kodexů.
- 3) V kapitole 6.4.3. (Shrnutí, s. 79) uvádíte, že Vámi vymezený druhý cíl práce, tj. profil ideálního tlumočnicka, se Vám (za pomoci analýzy otázky č. 35: „Co vám na poskytování tlumočnických služeb nejvíce vadí?“) nepodařilo naplnit. Mohla byste se proto pokusit formulovat jiný typ otázek (a příp. nabízených odpovědí), které by k tomuto cíli vedly?

Závěr: Bakalářská práce Barbory Harváňkové splňuje požadavky kladené na bakalářskou práci. Doporučuji ji k obhajobě.

Návrh hodnocení: VELMI DOBŘE

4. září 2011

PhDr. Romana Petráňová, PhD.
Ústav českého jazyka a teorie komunikace